

Het heiligenboek

Sebastianus. De patroonheilige van de boogschutters *Tom Zwaenepoel*

Het lijdensverhaal van Sebastianus heeft het karakter van een epische roman met beperkte historische waarde. Het vat meerdere Romeinse martelaarsgeschiedenissen samen in één handeling. In zijn kern gaat het verhaal terug op een korte notitie van Ambrosius van Milaan (*Commentaar op psalm 118*). Sebastianus wordt in Milaan geboren, trekt naar Rome en sterft daar de martelaarsdood. Meer gegevens over zijn beroep, martelaarschap en sterfjaar geeft Ambrosius niet.

Volgens de legende is Sebastianus officier in een garde aan het keizerlijke hof van Diocletianus. Hij verzwijgt zijn christelijke geloof. Zijn beroep laat hem echter toe zijn medebroeders bij te staan in de Romeinse gevangenissen, waar hij vrije toegang toe heeft. Omdat de keizers vaak afwezig zijn, kan hij de gevangenen lange tijd ongehinderd bezoeken. Hij spreekt hen moed in, bekeert hen en verzorgt de begrafenis van de martelaren. Wanneer hij 'ontmaskerd' wordt, laat Diocletianus hem aan een boom binden en door boogschutters met pijlen doorboren. De keizer is bitter teleurgesteld dat iemand die hem zo nabij is, een overtuigd christen is. Sebastianus overleeft de martelingen en wordt door de jonge weduwe Irene verzorgd.

Na zijn genezing trekt hij naar de keizer. Hij beschuldigt hem openlijk van misdaden en beklemtoont de zinloosheid van zijn vervolgingen. Daarop laat de keizer Sebastianus door soldaten doodknuppelen en zijn lijk in de *Cloaca maxima* werpen, het centrale afvalwaterkanaal van Rome. De christin Lucina begraaft zijn aangespoelde lichaam in de catacomben.

Schijnbaar hulpeloos en onmachtig staat Sebastianus aan de boom zoals Christus aan het kruis. Maar wie gelooft, beseft dat de martelaarsboom naar de levensboom verwijst. Het leven is sterker dan de dood. De heel bijzondere martelaar is niet dood te krijgen. Hoe scherp de talrijke pijlen ook zijn, ze kunnen zijn ziel niet raken. Zijn innerlijke kern is voor de mens onbereikbaar, omdat die in Gods handen is. Dat verklaart Sebastianus' dubbele martelaarschap. De man die tweemaal sterft, illustreert dat christenen geen angst voor de dood hoeven te hebben. We weten dat God ons nabij is en dat we geborgen zijn in zijn beschermende handen. Als we Hem vertrouwen, beschermt Hij ons. Geen enkele beul kan die waarde van de mens wegnemen. Geen enkele kerker kan de vrijheid wegnemen om 'ja' te zeggen

aan een overtuiging, een mens, een God. Geen enkele doodsbedreiging kan dit ideaal in gevaar brengen.

Met pijlen probeert de vijand Sebastianus te doorboren. Die brandende pijlen kunnen ook symbool staan voor een besmettelijke ziekte, zoals de pest of melaatsheid. In de middeleeuwen wordt de pest afgebeeld door een 'pestengel' die zijn pijlen afschiet, wat het plotse opduiken en het vlugge verloop van de dodelijke ziekte uitdrukt.

Aan het einde van zijn 'eerste' lijdensverhaal gaat de soldaat een persoonlijke confrontatie met de keizer aan. Een wereldlijke heerser die zich een goddelijke plaats aanmeet, staat tegenover een christen die in de onzichtbare God gelooft. Sebastianus wil zijn 'baas' blijven dienen en gehoorzamen, maar offers brengen aan demonen kan hij niet. Hij beseft dat Christus sterker is dan hij en dat niemand hem van God kan scheiden. Zijn enige verlangen bestaat erin zijn godsdienst te belijden en de Kerk te verdedigen. Wanneer hij na de eerste mislukte terechtstelling de keizer confronteert met diens gruweligheden, is hij meer dan moedig. Hij had kunnen vluchten uit Rome, wat hem ook aangeraden werd. Maar zijn houding bewijst dat

een sterk en standvastig geloof niet dood te krijgen is. Dat bewijzen ook de twee weduwen die zijn wonden verzorgen.

Schilders en beeldhouwers beelden Sebastianus af als krijger met kroon, als ridder met pijl, boog, schild, zwaard, of als half geklede jongeman, doorboord met pijlen, vastgebonden aan paal, zuil, boom. Sebastianus is de patroonheilige van de Eeuwige Stad (Rome), van de Zwitserse gardisten en van onder meer atleten, boogschutters, leerlooiers en van de verkeerspolitie.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, ISBN 978 90 209 8041 7. Dit boek is helaas uitverkocht.

Omroep

27 april, 10 uur, *Braambos op VRT één* (herhaling op Canvas omstreeks 23.30 uur). Na een *Close-up* over de heiligverklaring van Johannes XXIII en Johannes Paulus II. Wat bezield beide pausen? In de serie *Bronnen blijven altijd nieuw* over grote figuren uit de kerkgeschiedenis staat Jan van Ruusbroec (1293-1381) centraal. Ruusbroecs geschriften, oorspronkelijk in het Middelnederlands, worden in alle uithoeken van de wereld gelezen en bestudeerd. Zijn eigen gebedservaring wist deze grote mysticus uit de zuidelijke Nederlanden op zo'n manier neer te schrijven, dat gelovige zoekers er zich tot op de dag van vandaag in herkennen. De Nederlandse kapucijn Klaas Blijlevens zet de kerngedachten van Ruusbroec op een rijtje en personen die in een leesgroep of op zichzelf bezig zijn met de geschriften van Ruusbroec vertellen wat hen in diens werk zo aanspreekt.

De vrome kudde

Op het nippertje *Ingezonden door Jan Umans*

De vrouw van Jef is op een ochtend vergeten de vuilniszakken buiten te plaatsen. De vuilniswagen komt aangereden en de vuilnismannen doen hun werk. Jefs vrouw schrikt zich een hoedje. Ze grijpt de vuilniszak en trekt een spurtje achter de vuilniskar, terwijl ze de vuilnismannen toeroept:

– Ben ik te laat?

De vuilnisman die achteraan de wagen hangt grijnst en antwoordt:

– Nee, hoor. Spring er maar in!

Limerick *Ingezonden door Marcel Dewanckel*

Vrienden, bij een weerzien in Komen,
hadden toen als besluit genomen
na een nachtje stappen
samen op de lappen:
naar elkaars begrafenis te komen.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen...

Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

buiten- sporig precies	↓	papegaai	Griekse letter kampeer- auto	↓	slee	↓	deel v.e. fiets smalle doorgang	↓	autoped
↓	2	↓	↓	↓	tocht onge- vuld	→	4	↓	↓
monde- ling vervoer- middel	→				↓	visgerei positieve elektrode	→		3
↓				golfterm	→	↓			
vorsten- titel		plaat vlaskam	→			5		warme maaltijd	
↓		↓	8	juist trekpop	→			↓	deel v.e. kachel
vlucht- heuvel vruchten- nat	→			↓	namelijk		dieren- geluid jaar- telling	7	↓
↓			plotseling familielid	→	↓		↓		
land in Azië kaarten- boek	→	1	↓			opstootje	→		
↓				6	pampa- haas	→			

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

DE PUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: MARIONET

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---